

Structure and Theme in Abdullah Hüseyin's Novel Tired Generations

Abdullah Hüseyin'in *Yorgun Nesiller* Romanında Yapı ve İzlek

Hakan KUYUMCU¹

Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Urdu Dili ve Edebiyatı, Konya, Türkiye
Selçuk University, Faculty of Letters Fakültesi, Urdu Language and Literature, Konya, Turkey
hkuyumcu@selcuk.edu.tr
(Sorumlu Yazar-Corresponding Author)

Esmâ Yüstra DEVECİ²

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Urdu Dili ve Edebiyatı, Institute of Social Sciences, Urdu Language and Literature, Konya, Turkey
esmaystradeveci@gmail.com

ABSTRACT

The novel *Tired Generations* (Udas Naslein) is a novel by Abdullah Hüseyin, published in Urdu in 1963, that enables us to witness one of the important periods in the history of our country and the world. Hüseyin can be called a socialist writer considering his novel *Tired Generations*. In his work, the author wants to convey to the reader the environment his country is in as a result of its exploitation by the British. Thus, he writes his novel with the desire to announce the problems of the people to the outside world. Hüseyin's work begins with the character named Roşen Ağa, whose name is mentioned in the first chapter, explaining how he became the landowner of the region called Roşenpur, which he named after himself, and a brief description of Roşenpur. In Roşenpur, Muslims, Hindus, Sikhs and Christians live as a community, respectful of each other's religious and cultural values. Although they all have different religious and political views, their social structures, economic activities and lifestyles do not conflict with each other's human values. This depiction of Roşenpur drawn by Abdullah Hüseyin is a miniature of India of the period. In the work; Economic difficulties, political impotence, understanding the negative effects of the long-standing exploitation system and war on the people, and the factors that led the country to the independence process will be conveyed through structural and thematic fiction. Structural elements in the work; time, place, plot, point of view and cast of characters. Thematic elements are; It will be explained with prominent examples in the work through the concepts of class difference, exploitation order, war, independence.

Keywords: India and British exploitation, Indian Subcontinent, Roman art, Abdullah Hüseyin and *Tired Generations*, Structure and Theme in Novel, Urdu Literature and Novel

ÖZ

Yorgun Nesiller romanı (Udas Naslein), Abdullah Hüseyin'in 1963 yılında Urdu dilinde yayınladığı Pakistan ve Hindistan tarihinin önemli dönemlerinden birine tanıklık edilmesini sağlayan romanıdır. Abdullah Hüseyin, *Yorgun Nesiller* romanı dikkate alındığında toplumcu bir yazar olarak adlandırılabilir. Yazar eserinde ülkesinin İngilizler tarafından sömürülmesi sonucu ülkesinin içinde bulunduğu ortamı okuyucuya aktarmak ister. Böylelikle halkın sorunlarının dış dünyaya duyurulması arzusu ile romanını kaleme alır. Hüseyin'in eseri, birinci bölümde adı geçmekte olan Roşen Ağa isimli karakterin, kendi adını verdiği Roşenpur adlı bölgenin nasıl toprak sahibi olduğunu aktarması ve Roşenpur'un kısaca tasvir edilmesi ile başlar. Roşenpur'da Müslümanlar, Hindular, Sihler ve Hristiyanlar topluluk halinde birbirlerinin dini ve kültürel değerlerine saygılı şekilde yaşarlar. Hepsinin farklı dini ve siyasi görüşleri olmasına rağmen sosyal yapılar, ekonomik faaliyetleri, yaşam tarzları birbirlerinin insani değerleriyle çatışmamaktadırlar. Abdullah Hüseyin'in çizmiş olduğu bu Roşenpur tasviri dönemin Hindistan'ının bir minyatürüdür. Çalışmamızda "Yorgun Nesiller" romanı yapısal ve izleksel olarak incelenecektir. Eserde; ekonomik zorluklar, siyasi iktidarsızlık, aynı zamanda uzun yıllardır devam eden sömürü düzeninin ve savaşın halk üzerindeki olumsuz etkilerinin

Anahtar Kelimeler: Hindistan ve İngiliz sömürsü, Hint Alt Kıtası, Roman sanatı, Abdullah Hüseyin ve *Yorgun nesiller*, Romanda yapı ve İzlek, Urdu Edebiyatı ve Roman

Geliş Tarihi/Received : 06.03.2024

Kabul Tarihi/Accepted: 23.03.2024

Yayın Tarihi/Publication

Date :26.03.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

E-mail: hkuyumcu@selcuk.edu.tr

Cite this article: Kuyumcu, H., & Deveci, E. Y. (2024). Structure and Theme in Abdullah Hüseyin's Novel *Tired*

Generations. *A Journal of Iranology Studies*, 20, 1-15.

Atıf: Kuyumcu, H., & Deveci, E. Y.

(2024). Abdullah Hüseyin'in *Yorgun*

Nesiller Romanında Yapı ve İzlek. *Doğru Esintileri*, 20, 1-15.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Giriş

Abdullah Hüseyin Urdu romanında önemli bir yere sahip bir yazardır. 1963 yılında Udas Nasleyn adlı eseri büyük beğeni görmüş ve Pakistan'ın eden iyi edebiyat ödülllerinden biri olan Adamjee Ödülü'nü kazanmıştır. Birinci Dünya Savaşı ve Hindistan'ın Bağımsızlığı gibi olaylar Hint Alt Kıtası için son derece önemli dönüm noktalarından biridir. Udas Nasleyn romanı bunların her birini kapsayıcı güzel kurgulanmış bir roman olması sebebiyle çok beğeni toplamış bir eserdir. Eserin pek çok dilde tercümesi yayımlanmıştır. Abdullah Hüseyin'in ilk romanı olan Udâs Neslîn, Urdu romanında kaleme alınan önemli eserlerden biridir. "Bu romanda I. Dünya Savaşı'ndan Hindistan'ın bölünmesine kadar yaşanan önemli olaylara yer verilir. Romanda aynı zamanda Hindistan'ın bölünmeden önceki haline de sık sık yer verildiğini görürüz. Yazar romanda kurgu genişliğinden faydalanarak, Hint yarımadasının karmaşık ve çarpık ekonomik durumunu da gözler önüne serer" (Kişmir, 2016, s. 112). Bu roman aynı zamanda Hint halkının bir buçuk asırlık emperyal güç Britanya'nın sömürgesinde kurtulma mücadelesinin aktarıldığı bir eserdir.

Abdullah Hüseyin üzerine Aykut Kişmir, doktora tezi yazmış aynı zamanda pek çok makale yayımlamıştır. Dolayısıyla Hüseyin, Türkiye'de de tanınırlığı artan yazarlardan biridir. Udas Nasleyn isimli romanı "Yorgun Nesiller" adıyla Türkçe çevirisi yayımlanmıştır. Bölünmemiş Hindistan'ın feodal sistemi, İngilizler, Hindular ve Müslümanlar romanın başkarakterleridir. "Udas Nasleyn" Birinci Dünya Savaşı'ndan Hindistan'ın bölünmesine kadar Britanya İmparatorluğu'nun tarihini, özgürlük hareketini ve onun mücadelesini anlatan ilk romandır. Köylü işçi sınıfının hareketteki rolü ve statüsü, Pencaplı bir çiftçinin bakış aktarılmıştır. Premchand orta sınıfın özgürlük hareketindeki rolüne ve fedakârlıklarına vurgu yapmış ancak gerçek şu ki bu mücadele en fazla ölüm ve yıkım emekçilerin kaderidir. Abdullah Hüseyin'in tarih bilinci bu yönü vurgulamıştır" (Reis, 1980, s. 210). Tematik olarak çok geniş bir kurguya sahip ve ünü Pakistan sınırlarını aşmış bir roman olan Udas Nasleyn adlı romanında yapı izlek üzerine çalışmamız dokuz bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır.

1. Romanın Kimliği

Abdullah Hüseyin'in Yorgun Nesiller romanı 1963 yılında yayınlanmıştır. 1931 yılında doğan yazar aslında bu romanında kendisinin de içine doğduğu bir savaş ortamını gördüğü, duyduğu tanık olduğu olaylar üzerinden okuyucuya aktarır. Roman 1914-1947 ve sonrasındaki kısa bir dönemi de içine alan bir tarihten bahsetmektedir. Yorgun Nesiller romanını emperyalist bir güç olan İngilizlere karşı bağımsızlık mücadelesini anlatan Hindistan'ın bölünme hikayesini konu edinir (Qayyum vd., 2022, s. 7732). Romanın hikayesi 1857 yılında Hindistan halkının İngiliz yönetimine karşı askeri bağımsızlık hareketiyle başlar. "Roman ayrıca Birinci Dünya Savaşı olaylarını anlatmaktadır ve özellikle bölünme ile sonuçlanan Hindistan'ın bağımsızlık için verdiği mücadelenin kapsamlı bir tarihini verir. Abdullah Hüseyin (2013), 4. Karaçi Edebiyat Festivali'nde verdiği bir röportajda, bu olayları anlatabilmek için geçmişin tarihini incelemek ve araştırmak zorunda kaldığını belirtir. Gandhi'nin, Nehru'nun ve bazı İngiliz yazarların kitaplarını okuyarak kendi zamanının tarihini inceler" (Qayyum vd., 2022, s. 7732) diye aktarılmıştır. Romanın başkişisi Naim Roşenpur'da doğar. Küçük yaşlarda babası Niyaz Beyin hapse girmesinden sonra amcası Ayaz Bey'in onu yanına alarak Kalküta'da toplum tarafından kaliteli, gözde olarak tabir edilen bir eğitim almasını sağlamasından bahsedilir. Bu olay eserde şöyle aktarılmaktadır: "(...) Ayaz Bey, gidişinden sonra ilk kez köye gelerek ağabeyinin küçük oğlunu alıp Kalküta'ya götürdü (...) Artık yapacak bir şeyi vardı. Yeğeni eğitmek. Çocuğu iyi İngiliz okullarına gönderdi ve ona verebileceği en iyi eğitimi verdi" (Hüseyin, 2009, s. 15). Bu alıntıda yazarın vurgulamak istediği olgu eserin geçtiği vakia zamanında sınıf farkı sebebiyle normalde üst kademedeki birinin alabileceği eğitime alt sınıftan olan Niyaz Bey'in, yeğeni Naim'in de tahsil edebilmesini sağlamasıdır.

Roman, dört bölümden oluşmaktadır. Birinci kısım; İngiliz sömürgesi altındaki Hindistan, ikinci kısım; savaş sonrası kıtlık, kuraklık ve doğal afetlerle boğuşan Hindistan, üçüncü kısım; siyasi olarak bağımsızlık arayan Hindistan, dördüncü kısım ise; tüm bu maddi ve manevi zorluklar ve bağımsızlık mücadelesi sonucundaki halkın göç etmesinin başlangıcıdır. Naim üzerinden köylü halkın çektiği sıkıntıları, Navvabların¹ köylü halkın kıt kanaat geçinmelerine ancak müsaade ettiğini hatta yeri geldiğinde kendilerine aldıkları bir eşyanın ücretinin vergi olarak onlara yansıtıldığını işler. Savaş döneminde yerli halkın bu zor durumlarla kıtlık ve doğal afetlerle başa çıkmaya çalıştıklarını ki bu durum eserde bu ifadelerde tasdiklenir: "*Hindular ve Sihler aç tanrı ve*

¹ Sözlükte "bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir süre için üstlenen, vekâlet eden kimse" anlamındaki **nâib** kelimesinden türetilen **nevvâb** Urduca'da **nevab**, Hindistan'ın bazı bölgelerinde, özellikle Bengal'de İngilizler ve Hindular tarafından **nabob** olarak telaffuz edilmiş, diğer Batı dillerine de bu şekliyle geçmiştir (A. Özcan, 2007, s. 68)

tanrıçalara bakire keçiler kurban ederken, Müslümanlar tek kadiri mutlak Tanrılarına artık bir afet olan suyun yeniden toprağın can suyu olması için dua etmek üzere dizleri üstüne çöküyordu, bu zor zamanın da daha önceki pek çokları gibi geçi gideceğine dair bu hasta Nasleyn son sığınağı olan umutlarını hiç yitirmiyorlardı; çünkü zamanın başlangıcından beri Hintli köylünün kaderi böyle olmuştu” (Hüseyin, 2009, s. 174), burada çiftçi sınıfının sosyal hayatta nasıl konumlandırıldığını anlatılır. Naim amcası Ayaz Beyle sadece üst düzey kişilerin katıldığı bir yemekte Azra isimli üst sınıftan diğer bir karakterle karşılaşır ve birbirlerinden hoşlanırlar. Bu durum eserin ilerleyen bölümlerinde sınıfsal farkın yansıtılmasında önemli bir faktör olacaktır. Daha sonra I. Dünya savaşının patlak vermesi ve devlet nezdinde öncelikle köylü halkın savaşa çağrılarak ölüme ilk seçilecek ve degecek kişiler olarak addedilmesinden bahsedilir. Bu durum birçok Hintli yazarında kalemine yansımıştır: “Alt kıtadan birçok insan, II. Dünya Savaşı’nda asker olarak savaşmak üzere dünyanın diğer ülkelerine gönderildi. Abdullah Hüseyin’in Udas Neslein (Yorgun Nesiller) adlı eseri, Hint halkının savaş sınırlarına doğru hareketinin gerçekçi bir resmini çizer” (Khan vd., 2022, s. 278).

Alt sınıftan erkeklerin askere seçilmesi ve bu tabakada dünyaya gelmiş köylü sınıfının eğitimli devlet ricali nezdinde nasıl insan yerine konulmadığı aktarılır. Bununla beraber henüz İngiliz sömürsünde olan hükümetin insanları içinde hiç bulunmaması gereken bir savaşa nasıl hoyratça sürüklediği (Khan vd., 2022, s. 278) şu cümlelerle ifade edilir;

“Ülkemiz savaşta yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Ülkeyi ve hükümeti korumak hepimizin görevidir.” Köylüler arasında tam olarak bir sessizlik hakimdi (...) “Kendimizi ancak savaşı kazanırsak koruyabiliriz. Ülkemizde laklarca² erkek var,” dedi komiser yardımcısı, koluyla bütün kalabalığı göstererek. “Savaşan erkeklerin yardımıyla savaşı kazanabiliriz. Şimdi, katılan herkese ücret olarak gümüş Kraliyet parası ve üstelik bedava yiyecek ve giyecek verilecek. Savaş bittiğinde, bu erkekler evlerine dönecek ve ömür boyu emekli maaşı alacaktır.”

“Artık savaşta adam öldürmüyorlar mı? Dedi yaşlı Rehmat, biraz alaycı bir gülüşle.

Komiser yardımcısının dudağı seğirdi. “Yaşlıları istemiyoruz,” dedi. “Sadece gençler adlarını verebilir.” Kalabalıktan bir uğultu yükseldi. İki delikanlı konuşmaya başladı.

“Savaş nerede oluyor?”

“Bilmiyorum.”

“Evet nerede oluyor?” diye sordu Mahinder Singh komiser yardımcısına.” (Hüseyin, 2009, s. 108). Eserde geçen bu alıntı ile halkın çağırıldıkları savaştan bihaber oluşu göze çarpmaktadır. Eserde geçen şu ifadeler ile nihayet bulan kesit eğitimli insanların, eğitimsizlerden nasıl ayrı bir muameleye maruz kaldığını aktarır niteliktedir: “Kalküta’dan üst düzey Cambridge sınavını geçtim,” diye cevap verdi Naim. “Biz savaşacak adamlar istiyoruz, çiftçi ve köylüler, eğitimli insanlar değil.” Komiser yardımcısı durdu ve sonra ekledi, “yani henüz değil” (Hüseyin, 2009, s. 108). Fakat Naim’in ısrarı üzere gelen askerler ismini listeye eklerler ve böylece savaşa katılır. Eserin savaşla ilgili bölümünde Naim’in, önce Avrupa sonra Afrika’da sol kolunu kaybedene kadar savaşmaya devam etmesi anlatılır.

Naim, köyünden o gün seçilenler arasında, tekrardan köyüne dönebilen çok az kişidendir. Savaştan döndüğünde köyünde kahraman olarak karşılanır ve kendisine gazi olması sebebiyle toprak ve maaş verilir. Azra ile evlenen Naim’in evliliği aslında sınıflar arasındaki farkların Azra’nın temsil ettiği zengin, parti veren ve ziyafet düzenlemekten başka toplum ve ülkeleri adına hiçbir şey yapmayan eğitimli kesimin zıtlığını göstermektedir. Daha sonra başkışı üzerinden siyasete ve ülkenin tarihini etkileyen 1857 yılı bağımsızlık savaşına değinilerek neticede ülkenin parçalanma sürecini ve Hint halkının Müslüman ve Hinduların günümüzde Pakistan ve Hindistan devletlerinin sınırları içerisinde göç edişlerini ve hazin göç yolundaki vahşeti gözler önüne sermiştir.

2. Bakış Açısı ve Anlatıcı

Yorgun Nesiller romanı Hâkim bakış açısı ile kurgulanmıştır. Hâkim bakış açısı romanda bir ilâh edasıyla her şeye hâkim olan, kişilerin ruh dünyalarına, iç konuşmalarına, önceden olmuş ve olacak tüm bilgiyi kendinde barındıran bir anlatı türüdür. “Bu anlatıcı, romanın bütününe, kişilerin ruh dünyalarına, zamanın öncesi, şimdisi ve sonrasına, uzayın her mekanına nüfuz

² Binlerce. Bkz: (Eşref & Soydan, 2022)

eden somut bir bilinçtir. Her şeyi bilir, her şeyin farkındadır ve her şeyi görmektedir. Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı hem anlatma³ hem de gösterme⁴ yöntemlerine başvurabilir” (Çetin, 2019, s. 110).

Yorgun Nesiller romanında hâkim bakış açısı diyaloglar ve başkişi üzerinden okuyucuya sunulur. Eser yazarın ilk bölümde okuyucu ve metinle araya girmeleri sebebiyle klasik roman özelliği taşır. Fakat bunun dışında romanında yazar kendi varlığını ilk bölüm haricinde gizli tutmaya özen göstermiştir. İlk bölümde romanın sonraki kısımlarında bolca zikredilecek olan Roşenpur’un önemi hakkında ve ilerleyen bölümlerde romanın nihayetinde neler olabileceğini okuyucuya az da olsa hissettirir. *“Roşenpur bu hikâyede en önemli yeri işgal etmektedir; fakat ilk birkaç günlüğüne, hikayemiz bizi Hindistan İmparatorluğu’nun başkenti Delhi’ye götürecektir. Roşen Ağa kısa bir süre önce, seksen altı yaşında öldüğünden unvanı Roşen Mahal’de yapılan gösterişli bir törenle oğlu Nevvab Gulam Muhyiddin Roşen Ali Han’a devredilecek. Bugünler aynı zamanda Hindistan’ın siyasi bağımsızlığı için verilen mücadelenin de şekillenmeye başladığı günlerdir”* (Hüseyin, 2009, s. 15).

Romanda Naim savaşta iken görülen iç konuşmalar dönemin Hintli gençlerinin içinde bulunduğu çıkmazı kendi ülkelerinin savaşı olmayan bir cephede canları için çabaladıkları ve bunun iç sorgusu içinde oldukları göze çarpmaktadır: “Naim ise orada köyü ve aradan henüz bir buçuk yıl geçmediği halde hatırlaması bile zor olan o uzak geçmiş mevsimlerde nasıl olduklarına dair hayallerle orada kalakaldı. Aradan geçen bu zamanda ikisi de anlamadıkları bir savaşın yüzünü görmüşlerdi” (Hüseyin, 2009, s. 156). Bununla beraber eserde bahsedilen bu kısımda ise yazarın okuyucuya savaş sebebiyle suçsuz, günahsız ve kendi ile alakasız bir savaşa sürüklenen halkın ruhsal çöküşünü de görmek mümkündür: “Peştun asker kederli bir yakınlık duygusuyla kafa salladı, gözlerini Naim’in yarım kolundan birkaç saniyelikliğine kendi yarım bacağına çevirdi. Sonra, sanki kolsuz canlı ve iyi görünen diğer adamdan güç alır gibi güldü” (Hüseyin, 2009, s. 160). Savaşta sol kolunu kaybeden Naim ve ayağını kaybeden Peştun’lu askerin birbirleriyle gözleriyle, bakışlarıyla konuşmaları ve birbirlerine duygularını hissettirmelerini kahramanların duygularına hâkim olan tanrısal bakış açısı ancak bilir ve kavrayabilir.

Romanın gerçekçi hissiyatını arttırmak okuyucuyu sürükleyici bir olay örgüsüyle baş başa bırakmak yazarının eserdeki diyalogları kuvvetlendirici birtakım tekniklerle mümkündür. Bu sebeple yazar, hâkim anlatıcı ve bakış açısına uygun olarak anlatma, özetleme, zamanda geriye dönüş ve diyalog tekniklerinden faydalanır (Kanter, 2009, s. 1590). Bu tekniklerden faydalanan Abdullah Hüseyin’in şu ifadeleri eserde hangi bakış açısının kullanıldığına işaret eder: “Naim ağırlığını koltuğunun altına sıkıştırdığı süngüsüz tüfeğe vermiş, ayakta dışarı bakıyor, küçükken Simla’da ilk kez kar gördüğü zamanı hatırlıyordu” (Hüseyin, 2009, s. 142). Yazar burada Başkişi Naim’in hatıralara dalıp hayalinde neyi hatırlayıp hatırlamadığını bilmektedir.

“Ama Naim’in aklında başka hiç kimsenin kendisi için tercüme etmesini istemediği bir soru vardı. En sonunda bu soruyu sordu.” Bir düşman için bunu neden yaptın?” Harold önce, sanki soruyu anlamamış gibi suskunluk ve bir omuz silkmeyle cevap verdi. Sonra da “Ben düşman bilmem, sadece insan” dedi (Hüseyin, 2009, s. 167). Yazar, burada Naim’in başka kimsenin bilemeyeceğini bildiği soruyu, kopan kolunun yerine ona ahşaptan bir protez yapan ve aslında Naim’e protez yapan bu askerin yaralanmasına sebep olan kişinin de bizatihi Naim olduğunu anlamasını aktarır. Başkişi, bir düşman askerinin neden onu yaralayan kişiye iyilik yaptığına akıl erdiremez. Naim bu bulunduğu savaşın ne kadar korkunç ve Britanya adına savaşan, sömürgelerinden gelen askerler için ne kadar yersiz ve saçma olduğunu anlamıştır. Kendilerinin olmayan bir savaşa katılmış ve suçsuz insanların ölümüne ya da kendileri gibi uzuvlarını kaybetmelerine sebep olmak düşüncesi Naim’in ilerleyen yıllarda daha fazla içine kapanmasına sebep olacaktır.

3.Olay Örgüsü

Eser dört ana bölümden oluşmakla beraber içerisinde sıralı şekilde olayların aksedildiği yirmi iki küçük giriş barındırır. Bu dört ana bölüm romanın giriş gelişme ve sonuç kısımlarıdır. Roman, Britanya tarafından Hint Alt Kıtası’nın İngiliz tarafından sömürge altına alınışı, I. Dünya Savaşı’nda halkın savaşa sürüklenişi, ülkenin bağımsızlık adına verdiği mücadeleler, son olarak da bölünme sonucu kurulan iki ülkeye göç yolunda gerek açlık ve yorgunluk gerekse kervanlara düzenlenen baskınlar sonucu kayıp giden hayatları konu almaktadır. Bu kurgu içinde yazar ülkede baş gösteren birçok toplumsal problemlere de yer vermiştir. Bununla beraber yazarın, eserin genelinde vurgulamak istediği mühim olan bir diğer fikir; ister Müslüman, isterse

³ Anlatma Yöntemi: Anlatıcının ön planda olduğu tekniktir. Daha çok klasik edebiyatta görülür. Bu yöntemde anlatıcı eser ile okuyucu arasına girerek kendi doğru bildiği düşünceyi aktarır. (Tekin, 1989, s. 70)

⁴ Gösterme Yöntemi: Anlatma yönteminin tersine daha çok okuyucunun ön planda olduğu aktarma yöntemidir. Modern romanda ön plandadır. Anlatıcı eserde neredeyse fark edilmek istemez. Eser ile okuyucu baş başa bırakılır. (Tekin, 1989, s. 70)

Sih yahut Hindu olsun tüm toplumların kendi öz örf, adet, gelenek ve kültürleri bulunmaktadır. Aynı zamanda bu farklılığa sahip olan toplulukların bu çeşitliliğe saygı duyması ve kalben desteklemesi gerekmektedir. Böylelikle halklar tek bir millet gibi yaşamlarını bir bölgede sürdürebilirler. Tüm insani yaşamlarını beraber sürdürebilen bu farklı topluluklar değerlerini paylaşarak bu zamana kadar varlıklarını devam ettirebilmişlerdir (Kiyani, 2019, s. 51).

Birinci Bölüm

- Roşen Ali Han ve Roşenpur'un doğuşu.
- Azra ve Naim'in tanışması.
- Azra ve Naim'in arasındaki gerilme.
- Ayaz Bey'in Naim'e Azra ile evliliklerinin mümkün olmadığını söylemesi.
- Naim'in Roşenpur'a babası Niyaz Beyin yanına dönüşü.
- Çiftçi Niyaz Beyin oğlu Naim ile ekin ekmesi ve Naim'in küçükken terk ettiği köyüne alışma süreci.
- Naim'in ekin ekme ve köy hayatına alışması fakat savaş için askere gönüllü olarak yazılması.
- Naim'in askeri eğitim süreci ve Belçika'ya Almanlarla savaş için gitmesi.
- Cephede ilk çarpışma, Naim'in yaralanması ve tüm bölüğün vefat etmesi.
- Naim'in Afrika cephesine gidişi ve burada sol kolunu kaybetmesi.

İkinci Bölüm

- Naim'in köyde özgürlükçülerle tanışması.
- Naim'in görev için evden ayrılışı fakat verilen görevlerle kendi doğrularının uygun düşmemesi. Köye geri dönüşü.
- Naim'in tekrar köye dönüşü babasının onun cepheden dönüşünde kazandığı arsalar ile maddi durumlarını düzeltmesi ve babasının ölümü.
- Naim ve Ayaz Bey'in Roşen Mahal'e gidişi ve Azra ile Naim'in evliliği.
- Naim ve Azra'nın köyden ayrılıp şehre taşınması. Hindistan Ulusal Kongresi Komitesi'ne gözlemci olarak katılması. Calianvala Bağ ve Hindistan halkının öldürüldüğü katliamın düzenlenmesi(?).
- Azra ve Naim'in Hint Halkının İngiliz diktatörlüğü sebebiyle yaşadığı sorunlara tanık oluşu, Hint bağımsızlığını desteklemeleri, Naim'in hapse girişi, Müslüman Ulusu Konferansı'na katılması ve bu fikri sonuna kadar destekleyecek olması.
- Ali ve Ayşe'nin evlenip kumaş fabrikasında çalışmaya başlaması, Ali'nin köydeki hayatına olan özlemi, senelerdir ağabeyi Naim'den haber alamaması.

Üçüncü Bölüm

- Ali'nin Roşenpur'a dönüşü, Naim'in hapisten çıkması ve kardeşinin desteği ile fabrikada işçi sınıfının vatani duygularını alevlendirme isteği fakat Ali'nin kabul etmeyip evi terk edişi, Lahor'da yalnız yaşamaya başlaması.

- Naim'in felç geçirmesi, Hapisten çıktıktan sonra Azra ile ilk defa kavuşup Delhi'ye gitmeyi kabul edişi.
- Naim'in Enis Rahman'la tanışması, yakın dostlukları, Hindistan ve Pakistan'ın ayrılma kararı çıkacağı haberleri.

Dördüncü Bölüm

- Pakistan yoluna göçün başlaması, Ali ve Naim'in tren garında karşılaşması, Lahor yakınlarında Sih ve Hindu saldırısına uğramaları ve Naim'in ölümü.
- Azra ve ailesinin Pakistan'da bir köşke yerleşmesi. Azra'nın içten içe Naim'i hala bekleyişi, Roşen Ağa'nın ölümü, Ali'nin ağabeyini kaybetmesi, Lahor'da yaşamaya başlaması.

4. Zaman

Yorgun Nesiller romanında vaka zamanı Birinci dünya savaşı öncesi kısa bir süreyi ve 1947 Hindistan-Pakistan devletlerinin ayrılma dönemini kapsamaktadır. Roman klasik türde yazılmış tarihi roman olma özelliği taşır. Klasik romanlarda olaylar giriş, gelişme, sonuç diye olarak belli bir sıra ve düzen içinde sunulur. Olaylar, belli bir zamanda başlar, bir süre sonra gelişip serpilir ve belli bir zaman gelince de sonuçlanır. Yani gerçek dünyadaki gibi dış zaman akışına aynen uyarak aktarılır (Çetin, 2019, s. 72).

Yorgun Nesiller romanında vaka zamanı tarihin akışına göre değiştirilmeden aktarılır. Fakat zamanda genişletme, hatıralara dalıp geçmiş zamanı zikretme yöntemi de kullanılmıştır. Romanda birinci bölümde roman başkişisi Naim'in cephede henüz fiziki saldırı düzenlenmeden önce hatıralara dalışı bizlere bu yöntemin romanın akışı içerisinde ustaca kullanıldığını göstermektedir.

"Naim ağırlığını koltuğunun altına sıkıştırdığı süngüsüz tüfeğe vermiş, ayakta dışarı bakıyor, küçükken Simla'da ilk kez kar gördüğü zamanı hatırlıyordu. Uzun yaz tatillerinde amcasının arkadaşlarından birinin evinde kalmışlardı. Yüksek dağlara günü birlik bir gezi yapmışlar, Naim orada ağustos ayının ortasında kar yağdığını görmüştü. Aşağıda, Simla'da kaldıkları ev bir tepenin kenarına yapılmıştı; birkaç yüz metrelik bir uçurumun kenarında asılı ahşap bir verandası vardı. Bir kedi yavrulamıştı ve verandada yaşıyordu. Yağmur yağdığı zaman evin tam karşısında bir kassi akıyordu. Tepeden aşağı inen sular o kadar berraktı ki Naim verandadan dipteki çakıl taşlarını görebiliyordu. Kendi yaşlarında bir arkadaşı vardı. Evin oğlu, neydi adı? Evet Deepak. Yağmur durunca kassiyeye inerler ve tepeden aşağı sürüklenmiş rengarenk çakıl taşlarını toplarlardı. Bu sırada Deepak'ın kız kardeşi Nirmal da tepedeki bir kayanın üzerine oturup armonika çalardı. O yaşlarda, bu çocuklar Naim'in tek arkadaşlarıydı. Şimdi neredeydiler? Onlara ne olmuştu acaba? Orada, etrafında geniş, gizli bir insan denizinin ortasında dururken kendisini yapayalnız hissediyordu" (Hüseyin, 2009, s. 142).

Yorgun Nesiller romanı, daha evvelde bahsettiğimiz gibi I. Dünya Savaşı öncesi 1913- 1947 yılları arası bir zaman aralığını kapsamaktadır. Romanın basım tarihi 1963 yılıdır. Eserin yayımlanma tarihi ve eserdeki vaka zamanına bakacak olunursa on altı yıl öncesinin tarihini anlatmaktadır. Bu da bize tarihe tanıklık etme özelliği taşıyan eserin, yayımlanma tarihi açısından da gerçek dünyadaki zaman ile müşterek bir dilimde yazarın eserde bahsettiği çoğu olaya tanıklık etmiş olduğunu göstermektedir. Bundan dolayı yazarın eserde geçen tarihi olaylara doğum tarihi itibarıyla tanık olmuş, bizatihi yaşamış, etkilerini üzerinde hissetmiş olması açıktır.

Yorgun Nesiller romanında yazar nesnel zaman aktarımında yer yer tarih bildirirken ikinci bölümde zikrettiği tarihi bir vaka zamanında, nesnel tarihi belirtmemeyi tercih eder. *"Podyumun solunda ve sağında, ön sıralarda katılımcı partilerin resmi delegeleri oturuyordu. Müslüman birliğinin Pencap şubesinin başkanı olan Sir Şafi Dr. Muhammed ikbal vardı aralarında. Ortada ise Hilafet Hareket'inden iki kardeş Mevlâna Muhammed Ali ve Şevket Ali oturuyordu"* (Hüseyin, 2009, s. 315). Tarih açısından Müslüman Birliği'nin toplanması çok mühim bir hadisedir çünkü bu konferansta Müslümanlar, Hint alt kıtasında varlığını sürdüren farklı partilerin ve düşünceye mensup grupların birleşmesi kararı almıştır. Buradaki örnekte yazar nesnel tarihi belirtmemiştir. Çünkü gerçek zamanda yaşanan hadiselerin tarihi bilinmekte olup yazar bunu okuyucuya ayrıca tarih ile aktarmayarak esere gerçeklik kazandırmak, okuyucuda sanki o anı yaşıyor hissi uyandırmak istemiştir.

Romanın ikinci kısmında yazar bir balıkçı karakteri üzerinden Caliyanova Bağ adıyla anılan Hindu- Müslüman katliamını

anlatmakta, vaka zamanında genişletme yöntemini kullanarak geçmişe geçişler yapmaktadır.⁵ Romanda tarihi olayları anlatmak için kullanılan bu yöntem dışında günlük zaman dilimlerine de yer verilmiştir. “Güneş batarken rüzgâr çıktı” (Hüseyin, 2009, s. 103), “Sabahleyin ortalıkta toz toprak kaplamıştı” (Hüseyin, 2009, s. 105), “Alay iki ay karargâhta kaldı” (Hüseyin, 2009, s. 112), “Gece yarısından biraz önce bir yük trenine bindiler” (Hüseyin, 2009, s. 117), eserde bu şekilde günün belli vakitleri belirtilmiştir. Fakat eserde gerçek olaylar anlatılırken herhangi bir tarih verilmemiş “(...) üçüncü gün bu şehirdeki hayatının sona erdiği gün olacaktır” (Hüseyin, 2009, s. 262). Şeklinde günlük zaman dilimlerini kullanmıştır.

5. Mekân

Eserde geçen mekanlar Hüseyin’in toplumcu bir yazar olması sebebiyle genel olarak köyde geçmektedir. Naim karakteri şehirdeyken de köye hasret olan bir gençtir. Köylü sınıf temiz ve saf kişiler olarak atfedilir. Yazar eserinin birinci kısmında diğer toplumcu yazarların eserlerinde işlediği üzere ağa- köylü çatışmasına girmemiştir. Köyün kurucusu ve neredeyse tamamının sahibi olan Roşen Ağa karakterinden köylüye yardım eden bir karakter olarak bahsetmiştir. Fakat eserin ilerleyen bölümlerinde aynı Roşen Ağa’nın, Naim’in savaştan dönmesi ve ülkedeki doğal afetlerle kıtlığın arttığı dönemde köylü sınıfını, hiç düşünmeden köy ahalisine sadece statüsünün devamlılığı için acımasız vergiler dayattığına da değinilmiştir. Toplumcu bir muhteviyata sahip olan eser, emsalleri ve içerisinde barındırdığı toplumcu unsurlar gereği, sosyalist yazarların eserlerinde kullandığı mekanlar içerisinden; köy, şehir, cephe, fabrika vb. mekanları kullanmayı tercih etmiştir. Eserin büyük bir kısmı başkışının köydeki yaşamı üzerinden aktarılır. Sınıfsal farkları vurgulamak için ise yazar eserinde aşk temalı bir izlek ile olay örgüsünü şehre taşımaktadır. Çok küçük yaşlarda köyünden ayrılan ve amcası ile yaşamaya başlayan Naim karakterinin evliliği ile olaylar tekrardan köy ve çiftçi sınıfı üzerine dönmektedir. Yazar eserinde olay örgüsünü çevresel ve algısal mekanlarla desteklemiştir. Çevresel mekanlar, Hüseyin’in toplumcu bir yazar olarak kaleme aldığı romanda köy ağırlıklı aktarılır. Böylelikle yazar, alt sınıf olarak görülen çiftçi sınıfının yaşadığı dönemsel sorunları okuyucuya aktarmayı hedeflemiştir. Eserin son bölümlerinde ise yazar, bizleri Naim’in kardeşi Ali karakteri ile fabrika işçilerinin yaşadığı insan dışı, tamamen bir fanusu andıran işçi kulübeleri ve fabrika yaşamına dahil eder. Burada yazarın aktarmak istediği aynı üst sınıfın, bu seferde köylü-çiftçi sınıfını acımasızca çalıştırdığı tarlalardan alıp fabrika içerisine hapsedilmesidir. Fabrikada eskiye nazaran sunulan imkanlar daha fazladır böylelikle alt sınıfı susturmak mümkün olacaktır. Fakat yazar, Ali ve Naim’in iş birliği ile hem ülkenin bağımsızlığı hem de işçi sınıfının sahip olması gereken hakları savunması ile izlek değişmektedir. Ali karakteri için fabrika ve çalışanlarına tahsis edilen kulübeler bir farenin ufak bir kutuya hapsedilmesi ile aynı hissiyatı vermektedir.

Eserde geçen mekanlar Hüseyin’in genel olarak köyde geçmektedir. Naim karakteri şehirdeyken de köye hasret olan bir gençtir. Köylü sınıf temiz ve saf kişiler olarak atfedilir. Yazar eserinin birinci kısmında diğer toplumcu yazarların eserlerinde işlediği üzere ağa- köylü çatışmasına girmemiştir. Köyün kurucusu ve neredeyse tamamının sahibi olan Roşen Ağa karakterinden köylüye yardım eden bir karakter olarak bahsetmiştir. Fakat Roşen Ağa’nın, Naim’in savaştan dönmesi ve ülkedeki doğal afetlerle kıtlığın arttığı dönemde köylü sınıfını hiç düşünmeden sadece statüsünün devamlılığı için acımasız vergiler dayattığına değinilmiştir.

5. a. Çevresel mekân

Yorgun Nesiller romanında da çevresel mekanların tasviri eserde çoğunlukla ayrıntılı değildir. Fakat yazar yer yer nesnel

⁵ “Celyanvâlâ Bağ: Günümüz Hindistan’ında Pencab bölgesi, Amritsar şehrinde halka açık bir tür park/bahçedir. 13 Nisan 1919 tarihinde burada gerçekleşen kanlı olayla tarihe geçmiştir. Olay, Celyanvâlâ Bağ Olayı ya da Amritsar Katliamı olarak da bilinir. O tarihte, Pencabilerin her yıl düzenledikleri dinî ve kültürel bir festival olan Baişakhi kutlamaları için köylerden ve civardaki yakın yerleşim yerlerinden binlerce Hindu, Sih ve Müslüman farklı kültür ve inanca mensup olsalar da bu alanda toplanmıştır. Alanın kapladığı yer yaklaşık yedi dönümlüktür, her tarafı duvarlarla çevrilidir ve beş giriş-çıkış noktası bulunmaktadır. O tarihte bölgenin idaresini sıkıyönetimle gerçekleştiren İngiliz hükümeti bu tür toplantıların gerçekleşmesine izin vermemekteydi. Albay Reginald Dyer komutasındaki ordu, festival alanına gelmiş ve kalabalığın bir an önce sessiz bir şekilde dağılması için emir vermişti. Kutlamalar için alanı dolduran sivillerin pek çoğunu köylüler oluşturmaktaydı ve sıkıyönetim uygulamalarından habersiz oldukları düşünülmektedir. Bu toplantıyı bir ayaklanma olarak değerlendiren Dyer, emrindeki askerlere vur emri verir ve silahlı sivil halkın üzerine on dakika boyunca ateş açılır. Resmi kaynaklar 379 kişinin öldüğünü 1100 kişinin de yaralandığını kayda geçmişlerdir, ancak bu sayı tartışmalıdır. Hindistan Ulusal Kongresi, ölü sayısının yaklaşık 1000 yaralı sayısının da 1500’den fazla olduğunu belirtmiştir. Resmi kaynaklara göre de 1650 boş mermi kovarı sayılmıştır” (Kışmir, 2016, s. 135). Ayrıca Celyanvâlâ Bağ olayı ile “Hüseyin (1984) “Udas Naslain” adlı romanında Chora Chori olayını detaylı bir şekilde anlatmış, bu olaydan sonra Gandhi Hilafet Hareketi’ne olan desteğinden vazgeçmiştir. Polis karakolunun ateşe verilmesinin, Hilafet Komitesi’nin Amritsar’ın Jalianwala Bagh kentindeki barışçıl gösterisi sırasında toplu katliamlara tepki olduğunu belirtti” (Anwar vd., 2023, s. 120).

tasvir kullanmış böylelikle yazarın algısal mekanlardaki vermek istediği duyguyu okuyucu tasvir edilen mekanlarda yakalayabilmektedir. Ali'nin işçi olarak çalıştığı fabrikanın tasviri eserde hem Ali'nin bu mekândan ne kadar uzak olmak istediği duygusunu vermek hem de işçi sınıfına sunulan imkanların yetersizliğini göstermek amacını taşımaktadır. Eserde çevresel mekan olan fabrika Ali'nin bakışı ile şöyle aktarılır: “...Ali on beş dakikalık öğlen molasında, daha sonra ihtiyaç duyulabilecek olan her türlü fazladan malzemeye ayrılmış, fakat o an için yorgun bacaklarını dinlendirmek amacıyla sıcak güneşten sığınacak bir yer arayan adamların kullandığı boş barakaya girdi...” (Hüseyin, 2009, s. 344), “ Ali ortada sadece yerlerine takılmayı bekleyen ağır makine parçaları ve taşlı topraklı tümsekler gördü. Kızgın güneşin beyaz örtüsünün yakıp kavurduğu bu topraklar üzerinde yeşil tek bir şey, tek bir hayat belirtisi yoktu.” (Hüseyin, 2009, s. 345), “Koloninin üç kısmında yaşayanların birbirleriyle hiçbir sosyal ilişkisi yoktu, herkes kendi grubundan insanlarla birlikte oluyordu. İleriki yıllarda, kır evlerinin beyaz sakinleri buradan ayrıldıktan sonra, koloninin ikinci kısmındaki “evler”de yaşayan orta sınıf, artık faaliyete geçen fabrikanın farklı bölümlerinde görev alıp terfi ederek kır evlerinde yaşamaya başladı. Kır evlerinin yanındaki bütün tesislerden yaralanmalarından başka, ki buna uzun zamandır özlem duyuyorlardı, daha önceki efendilerinin alışkanlıklarını da devam ettirdiler. Sosyal bakımdan fabrika içindeki ilişkileri dışında kendi altlarında çalışanlarla neredeyse hiçbir ilişkisi yoktu. Biri çok küçük diğeri çok büyük bu iki grup arasındaki uçurum, sanki doğal düzen böyleymiş gibi hiçbir zaman kapanmadı.” (Hüseyin, 2009, s. 344). Bununla beraber eserdeki bir diğer çevresel mekân olan köy çifti sınıfının gözüyle aktarılır bu sebeple sürekli bir ekim ve biçim işlemi devam etmektedir. Eserdeki köy tasvirini şu ifadelerle aktarmak uygun olacaktır: “Hasat başlamıştı. Roşenpur'daki her erkek, kadın ve hayvan hararetle çalışıyordu. Kuşlar bile yerdeki tanelerin bolluğunu görerek sürüler halinde havada uçuşuyor, açların sevinciyle tiz çığlıklar atıyorlardı. Mayıs güneşinin altında erkeklerin çıplak vücutları kararmıştı...” (Hüseyin, 2009, s. 100).

Bunun dışındaki mekanlar eserde olayların geçtiği yerler olarak isimleri: “Camia Camisinin yanındaki açık alanda Müslüman Konferansı için sahne hazırıldı” (Hüseyin, 2009, s. 314). Yazarın eserinde öznel bakışlı gözlemci anlatım kullanılır. Bundan dolayı romandaki mekân tasvirleri, Naim karakteri aracılığıyla olayın gerçekten yaşanmış hissiyatı vermek için kısa betimlemelerle yer alır: “Burası küçük bir köy istasyonuydu. İstasyon binasının tek kapısının üzerinde loş ışık veren bir fener asılıydı. Askerler vagonlardan yağmur kokan yumuşak ve biraz nemli toprağa atlıyordu. Buhar makinesi birkaç kez tıslayıp buhar çıkarttıktan sonra susmuştu. Buradan bir “geçiş” olacağını biliyorlardı ve istasyonda bir aşağı bir yukarı geziniyorlardı” (Hüseyin, 2009, s. 120).

Mekân tasvirleri içerisinde bahsettiğimiz mekanlar dışında kalan ve eserde algısal mekân niteliği taşımayan mekânlardan ise kısaca bahsedilir bu mekanlar güzergâh niteliği taşırlar.

“Romanda çevresel mekânlar, algısal mekâna geçmeden önce romanın vaka zincirlerinin oluşmasında oldukça önemlidir. İnsan mekândan uzakta olamaz. Yaratılışından beri sürekli fiziki mekânlara muhtaç yaşayan insan, fiziki mekânlardan ayrı düşünülemez. Yazar, fiziki mekânların geniş tasvirlerinden kaçınır. Onun için bu mekânlar kurguyu oluşturmak için bir araçtır ve dekoratif mahiyettedir” (Erzen, 2016, s. 48).

Yorgun Nesiller romanında da çevresel mekanların tasviri eserde çoğunlukla ayrıntılı değildir. Fakat yazar yer yer nesnel tasvir kullanmış böylelikle yazarın algısal mekanlardaki vermek istediği duyguyu okuyucu tasvir edilen mekanlarda yakalayabilmektedir. Olayların geçtiği mekanlar yer yer isim olarak belirtilir “Camia Camisinin yanındaki açık alanda Müslüman Konferansı için sahne hazırıldı” (Hüseyin, 2009, s. 314). Yazarın eserinde öznel bakışlı gözlemci anlatım kullanılır. Bundan dolayı romanda Naim karakteri aracılığıyla olayın gerçekten yaşanmış hissiyatı vermek için kısa betimlemeler yer almaktadır: “Burası küçük bir köy istasyonuydu. İstasyon binasının tek kapısının üzerinde loş ışık veren bir fener asılıydı. Askerler vagonlardan yağmur kokan yumuşak ve biraz nemli toprağa atlıyordu. Buhar makinesi birkaç kez tıslayıp buhar çıkarttıktan sonra susmuştu. Buradan bir “geçiş” olacağını biliyorlardı ve istasyonda bir aşağı bir yukarı geziniyorlardı” (Hüseyin, 2009, s. 120).

Eserde, algısal mekân niteliği taşımayan mekanlardan kısaca bahsedilir bu mekanlar güzergâh niteliği taşırlar.

5. b. Algısal Mekanlar

5. b. 1. Açık-Geniş Mekanlar, Kapalı- Dar Mekanlar

Yorgun Nesiller romanı Klasik-romantik roman türü özelliğini taşır, bu tür romanlarda kırsala, doğa ve tabiata ilgi duyulur ve önem verilir. Köylü ve kırsal, köylü sınıfı temiz, saf, sade ve tabi olarak aktarılır. Kendini sınırlamayan, özgür insan tipi

kiymetlidir. Bunun aksine şehirli tipler; sahte, yapmacık, memnuniyetsiz olarak tasvir edilir ve bu tipler birbirini ile kıyaslanıp eleştirilir (Çetin, 2019, s. 76). Bu sebeple eserde Naim'in Roşenpur'da, doğup büyüdüğü köydeki tasvirleri açık mekân tasvirine uygundur. Yazar burada köy hayatının basit fakat huzur veren ortamını, çiftçilerin hayatlarını ettikleri ekinler üzerine kurmasını, ağaçların, kuşların ve baş veren buğdayların çiftçiler için önemini açıkça şu şekilde belirtir:

“Naim de onu takip etti. Göleğin sonuna varınca sola döndüler, burada biraz uzakta, bir kısmı hasat edilmiş, olgun buğday başaklarıyla dolu birkaç tarla vardı. Cıvardaki tarlaların çoğu boştu. Güneş, sessizce sokularak ekini biçilmiş tarlaları sıcak ve beyaz örtüyle örtülmüştü. Hasat edilmiş tarlaları buğday sapları doldurmuştu ve bunların arasında da küçük serçelerden şişman kumrulara, güvercinlerden semiz kargalara kadar türlü türlü kuş, buğdaylardan düşmüş tohumlarla sığınaklarını kaybetmiş böcekleri topluyordu. Çoğu pelesenk ve mango gibi gölgesi serin ağaçlar sadece köyün yakınlarında ve çevresinde bulunuyor, bu ağaçların altına köylüler hayvanlarını bağlıyordu. Sığırları güneşin sıcağından uzaktayken kendileri de hamaklarda dinleniyor ya da oturup vakit geçirmek için sohbet ediyorlardı” (Hüseyin, 2009, s. 68).

Diğer yandan yazar için şehir hayatı, âşık olduğu kız üzerinden konumlandığı Delhi şehri ile eserde zikredilir. Bu şehri üst sınıf insanlarla bağdaştırmıştır. Yazar, şehirde yaşayan insanların yapmacıklığından, sahte tavırlarından rahatsız olan Naim aracılığıyla, okuyucuya eserin türünü bir kere daha hatırlatır. *“Topluluktan neşeli kahkahalar yükseldi. Naim de belli belirsiz bir gülümsemeyle onlara katıldı. Biraz kızmış ve utanmıştı. Etrafındaki herkeste gördüğü neşenin yapmacık olduğunu hissediyor, sürekli ceket cebinde tuttuğu, kıpırdamayan koluna bakmamak için kendilerini nasıl zorladıklarını görüyordu”* (Hüseyin, 2009, s. 241). Yazarın bu konudaki düşüncelerini eserinde şu ifadelerde de görmek mümkündür:

“Bu insanlar zengin, epeyce zengin ve çok zengin, eğitilmiş, kendilerine liberal diyen, gevezelik sahte bağlılık arasındaki her şeyden zevk alan, asıl amaçları birlikte iyi vakit geçirmek olan-ki bu onlara bir dayanışma duygusu veriyordu-ve bunun yanında da ülkelerinin tarihsel gelişiminde “etkin” rol almaktan memnuniyet duyan bir sınıfın mensuplarıydı. Bu sınıf, “reformlara” rağmen, uzun yıllar büyük ölçüde değişmeden kalarak egemen sınıf olmaya devam edecekti. Kıyamet günü gelene kadar” (Hüseyin, 2009, s. 300).

Eserdeki diğer bir karakter Naim'in kardeşi Ali'nin ise abisi gibi şehir hayatına alışık olmayıp gençliği dahil köyde geçmiştir. Ali kişisi için şehir hayatı kapalı mekân özelliği taşır, boğucu, kasvetli bunaltıcı, hissiz bir ortamdır. Ağabeyinin isteği üzere girdiği fabrikanın işçiler için ayrılmış olan sınıf farkının gözler önüne serildiği tek odalı kulübelerde eşiyile beraber yaşayan Ali, yaşadığı mekânı şöyle tasvir eder:

“Ali, ayağının altındaki toprağın büyük ağaçlarla bitkilere dönüşerek Tanrı'nın suretiymiş gibi canlıları besleyen küçük yeşil filizler vermediği bu beton ve çelikten dünyaya tamamen yabancıydı. Mühendisler, teknisyen ve elektrik teknisyenleri bu makinaya fabrika diyordu. Bu, Ali ile diğerlerinin kullanıp öğrenmeye başladığı İngilizce kelimeydi, ama ne aş ne de gölgelik sağladığından bunu anlamıyorlardı. Fabrika hala inşaat halindeydi, en sonunda burada kumaş üreteceğine dair söylentiler vardı (...)” (Hüseyin, 2009, s. 325).

Yazar romanda Naim'in asker olarak cephede geçirdiği dönemdeki mekânın açık ya da kapalı oluşunu çok fazla vurgulamamıştır. Hızlıca, sadece mekân isimleri belirterek üzerinde çok fazla durmadan aktarıldığı bir anlatım yolu izlemiştir: *“Birinci mevki kompartımanındaki bir kadın ayakta (...)”* (Hüseyin, 2009, s. 121), *“Karaçi Limanı'nda HMS Weighmouth'a bindiler”* (Hüseyin, 2009, s. 121), *“Gemi az önce Aden'de durdu”* (Hüseyin, 2009, s. 121), *“(...)kurmaya yüzbaşı onlara cephenin nerede olduğunu söyledi. “Buradan iki yüz mil ötede. Belçika'da”* (Hüseyin, 2009, s. 130), *“Siperler bir buçuk mil uzunluğundaydı”* (Hüseyin, 2009, s. 138).

6. Şahıs kadrosu

6.1 Başkişi

Yorgun Nesiller romanında iki tür karakterizasyon yöntemi içerisinden dramatik yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemde iki yoldan *“Biri çizilmek istenen kişiyle ilgili bilgilerin bizzat yazar tarafından verilmesi (açıklama yöntemi) diğeri, kişinin düşünce ve duygularıyla kendi kendini ortaya koyması (dramatik yöntem)”* (Aka, 2015, s. 162). Dramatik yöntemde başkişi ve diğer yan

karakterlerin bir defada ayrıntılı takdim edilmesi söz konusu değildir. Karakterler, olaylarla birlikte ele alınır ve ortaya çıkar. Yazar, eserinde anlatıcının, roman başkışısının iç dünyası hakkındaki yorumları ve içe bakış yöntemini kullanması ile kişinin, başkışı olduğunu okuyucuya hissettirir (Aka, 2015, s. 162). Böylelikle eser okuyucuda merak uyandırır. Yorgun Nesiller romanında üç farklı karakter tiplmesi mevcuttur. Bunlar Azra; şehirli, mal ve mülk sahibi kimseleri temsil eder. İkincisi Naim; aldığı iyi eğitim ve birikim ile kendini geliştirmiş ve üst sınıfa kendini ispat etmiştir. Üçüncüsü ise Ali; köylü sınıf temsil eder. Köylü sınıf; geleneklere her zaman değer verir. Değişiklikleri kabul edemez ve ülkenin gidişatı ile pek ilgilenmez, bilmek de istemez. Fakat Hindistan'ın bölünmesinden sonra Pakistan'a göç etmek zorunda kalır (Rashid, 2017, s. 151). Bu karakterler yazarın dönemi doğru ve tüm olağanlığı ile aktarabilmesi bakımından okuyucunun bilmesi gereken önemli bir husustur. Böylelikle meydana gelen tüm siyasi, sosyal sorunları, dönemi ve toplumu anlamak daha kolay olacaktır.

Eserde Naim, hem fiziki hem de karakteristik özellikler bakımından romanın tümüne yayılmış bir anlatımla tasavvur edilir. Naim küçükken yanında büyüdüğü amcası Niyaz Bey sayesinde çok iyi derecede İngilizce bilen, eğitilmiş, vatansever, çalışkan, merhametli, yakışıklı aynı zamanda savaşa kendi isteğiyle katılacak kadar cesur bir gençtir. Bulunduğu dönemde amcasının nüfuzlu kişilerle tanışık olması ve dedesinin doğup büyüdüğü yer Roşnpur'un sahibi Roşen Ağa ile olan tanışıklığı sebebiyle sadece üst sınıf kişilerin katılabildiği toplantılara katılmaktadır. Fakat burada gördüğü kendi yaşındaki gençlerin ne kadar ülkelerindeki olağan dışı durumlardan bihaber olduklarını görmekte ve onları yapmacık, sahte bulmaktadır. Naim bir çiftçinin oğludur ve eğitilmiştir. Şüphesiz ki yazarın Naim karakterini bu kadar içten ve konuya hâkim olarak aktarışında kendi büyüme serüveninde yaşadıklarının da etkisi vardır. Yazar gençliğini ve babası ile olan ilişkisini şöyle aktarmıştır: *“Babamın tek oğluydum. Gençliğimde uzun süre avlarında -çoğunlukla 15 ya da 20 mil süren- bana yeryüzü ve gökyüzünde canlı cansız bildiği her şeyi anlatırdı; tarlalar, ekinler, çiftçiler, gün ışığı, bulutlar, yağmur, kuşlar, hayvanlar, renkler, mevsimler hakkında her şeyi (...) ve sonra kış; sonbaharda soğuk suyun içinde beklenen su çulluğu, erkekler, kadınlar ve insanlık üzerine konuşurdu. Çocukluk, gençlik, yaşlılık, aşk, nefret, cinsellik, arkadaşlık, düşmanlık, kurban, gurur ve hayatta önemli olan her şey hakkında. Onun yapısındaki uyumsuzluk, denge ve bilge sesi sayesinde hiç kimse ve hiçbir şey beni korkutamadı. Babam büyük bir adamdı ve sonra dört yıl boyunca onun yatağa bağımlı halde yavaşça ölümüne şahit oldum. Hayal kırıklığı süreci başlamıştı (...)*” (Iqbal, 1993, s. 12).. Sonrasında Naim, şehirli ve nüfuzlu bir kız ile evlenip statüsünü yükseltmiştir. Fakat evlenerek içerisine dahil olduğu bu yeni aile ile dünya görüşü ve fikirleri çatışmaktadır. Kendisini bu ailede bulamamış ve aşkı ile çaresiz kalmıştır (Rashid, 2017, s. 151). Başkışı Naim amcası ile büyümüş fakat kaderi babası Niyaz Bey'e benzemiştir. Babası on iki yıl kadar bir iftira sonucu hapis yatmış, hapse girmeden önce elinde bulunan maddi zenginliklerin büyük bir kısmına devlet el konulmuştur. Aynı şekilde Naim'de Birinci Dünya Savaşı'na katılarak Britanya Hükümeti'ne destek vermiş ve döndüğünde bu yüce gönüllülüğü karşılığında toprak ve bir miktar maaşa bağlanmıştır. Fakat daha sonra Hindistan'ın bağımsızlığını desteklemiş, özgürlükçü gruplara katılmış ve çeşitli organizasyonlarda bulunmuş bunun neticesinde de hapse düşmüştür. Naim bu olayla beraber bir süre siyasetten uzak durmuş evlendikten sonra kendini köydeki işlere adanmıştır. Fakat *“XX. yüzyılla birlikte insanlar ve liderler siyasi işler ve sorunlar üstünde hayli konuşmaya ve tartışmaya başlamışlardı. Diğer bir deyişle siyaset her bir insanın ister istemez yaşamına girmeye, hatta halk hareketleri baş göstermeye başlamıştı. Siyasi bilinçlenmede geline bu nokta sınıfsal bir bilinç de yaratmıştı.”* (Özcan, 2012, s. 106). Naim de karısı Azra'nın ısrarıyla tekrar siyasete girmiş ve tekrardan bağımsızlık yolunda aktif bir rol oynamıştır. Yazar kendi fikirlerini Naim karakteriyle okuyucuya aktarır:

“Bu olayların Azra üzerindeki etkisi, başlangıçta Naim'deki kadar derin olsa da onun bu tarz şeyleri algılayış biçiminden dolayı, geçici oldu. Gazetelerde, Kongre soruşturma komitesinin tek kadın üyesi olarak adı ve fotoğrafı çarpıcı bir şekilde yayınlanmıştı ve bunun heyecanıyla 'büyüsü' onu bu yolda biraz daha yürüttü. Çok geçmedi, bu heyecan da söndü ve Azra geride kalmaya başladı. Naim ise bu yolda devam ediyordu; içindeki ateş yeniden alevlenmiş, geçmişin acı hatıralarını, kinini, yaralı gururunu ve köye döndüğünden beri üzerine çöken ataleti alıp götürmüştü. Duyguları yavaş yavaş bir tutkuya dönüştü, bu tutku ilerleyen yıllarda onu bu geniş ülkenin bir ucundan diğerine götürecekti” (Hüseyin, 2009, s. 269). Yazar, Naim'in tekrar siyasete katılarak daha önce içinde kullanılan özgürlükçü tarafını eserde geçen şu ifadelerde de desteklemektedir:

“Naim Kongre Partisi'ne yapmasını istedikleri her işi yapmaya hazır olduğunu bildirdi. Gidip tarla işçileriyle birlikte yaşadı, günlerce onlarla beraber yedi ve uyudu. Bu zor bir işti: Gece gündüz karanlık kulübelinde yaşayıp yavan yiyecekler yemek değil, nesiller boyunca beslenerek güçlenmiş olan dirençlerini, üzerlerindeki kasveti kırmak ve nihayet aldatıcı sessizliklerini bir kıvılcım yakıp öfkeye dönüştürmekti zor olan. Naim'in saha çalışmaları ilerleyip “Toprak Sahipleri Kanunu” adıyla bilinen açık direnişe dönüştüğü zaman, Naim'le Azra arasındaki ilişkide değişti” (Hüseyin, 2009, s. 269).

Bununla beraber Abdullah Hüseyin'in romanlarında kadınlar güçlü karakterler olarak tasvir edilir. Fakat eşlerine verdikleri

tüm sevgi ve benliklerinin eşlerinde karşılığı bulunmaz. Aykut Kişmir bunu şu şekilde dile getirmiştir:

“Abdullah Hüseyin, toplumun çoğunluğunda kadının bastırılarak, yetiştirilmesini ve aşağı görülmesini eleştirmektedir. Bu yüzden romanlarında, kadınları zihinsel seviye olarak erkeklerden daha üstün gösterir. Yazarın romanlarındaki kadınları gerçek yaşamdaki kadınlara oranla daha heyecanlı, hareketli bireyler olarak karşımıza çıkardığını görüyoruz. Ancak her ne kadar toplumdaki kadınlardan farklı bir şekilde ele alınmaya çalışılsa da bu kadınların hedeflerine ulaşamadıklarını görüyoruz. Çünkü yazarın romanlarındaki kadınlar, erkekler tarafından yarı yolda bırakılmışlardır.” (2016, s. 116). Böylelikle aslında Naim ile aşkı için tüm statüsünü bir kenara iterek evlenen Azra, eşine verdiği tüm sevgiye, evliliği ve eşinin ruhsal bunalımda olduğu dönemlerdeki desteğine rağmen evliliğinden ve Naim’den beklediği, hakkettiği değeri görememiştir.

Abdullah Hüseyin, savaşın yıkıcı etkilerini bilen ve Hint Alt Kıtası’ndaki o zamana kadar süre gelmiş kaos ortamından, iki dini grup arasındaki, sonu birbirlerinin canlarını almalarıyla biten çekişmelerin bağımsızlık yolunda bir fayda sağlamayacağını bilir ve bu fikirlerini Naim üzerinden okuyucuya şu ifadelerle hissettirir. “Naim, eylemci olduğu yıllar boyunca insanlara her şeyi yeni bir güçle-şiddetsiz direniş gücüyle-başarma duygusunu aşılamaaya çalışmıştı” (Hüseyin, 2009, s. 280).

Eserin son iki bölümünde Naim ruhsal olarak o güne kadar yaşadığı zorluklar, savaşta öldürdüğü suçsuz insanlar, babasını kaybedişi, kardeşi ile ayrı düşüşü, Azra ile evliliğinin ve sevgi bağlarının sürekli olarak değişkenliği ve ülkesinin bağımsızlık yolunda çırpınışlarına yapmak istediği katkılar sebebiyle defalarca hapse girer. Bunların neticesinde Naim felç geçirmiştir ve bu onun ruhunda derin yaralar açmıştır. Bu sebeple yazar, eserin sonuç kısmına yaklaşırken Naim’in kardeşi Ali ve Azra üzerinden eseri devam ettirmiştir. Böylelikle eserin klasik havası değişir. Farklı karakterin gözünden de olay örgüsü aktarılır. Bu değişkenlikle yazar, romanını Modern bir romana dönüşmesini sağlar.

Ülke tarihi için dönüm noktası olan bu siyasi olayları Ali’nin gözüyle aktarmıştır. Göç yolunda bir Hindu saldırısında vefat eden Naim Hindistan halkının çektiği toplumsal sorunları bir çiftçi oluşuyla, Dini sorunları da Müslüman kimliği taşıması sebebiyle okuyucunun nazarına bırakmıştır.

7. Norm Karakterler

“Norm karakter eserdeki temaya açıklık getirmek için yaratılmıştır” (Stevick, 1998, s. 60). Eserde Norm Karakterler Naim’in eşi Azra ve kardeşi Ali’dir. “Romanda Azra, ailesinden pek çok kişinin karşı çıkmasına rağmen herkesi karşısına alarak Naim’le evlenir. Çünkü Azra güçlü kişiliğiyle toplumun başkaldıran, güçlü kadınlarını temsil eder.” (Kişmir, 2016, s. 112). Fakat bu yüzden Azra’nın Naim’e olan aşkı ailesinde ve sosyal çevresinde hor görülmesine, dışlanmasına sebep olmuştur. Naim’in; her ne kadar okumuş bir genç olsa da alt sınıftan oluşu, Azra’nın ailesinde kabul edilecek bir şey değildir. Azra, Naim’in şehirli gençlerde gördüğü kötü vasıflara sahip olsa da aslında hiçbir zaman diğerleri kadar milli bağımsızlık konusunda ya da ülkenin içinde bulunduğu kaos ortamı için belki eşine duyduğu sevgi ve özentili belki de bu olaylara katılmasını besleyen heyecan sebebiyle tamamen sessiz kalmamıştır. O da eşi Naim gibi bağımsızlık faaliyetlerine katılmıştır. O büyüyüp yetiştiği ortam ve Naim arasında sıkışmış ne bu tarafa geçebilmiş ne de büyüdüğü ortamı bırakabilmiştir. Yazar bu durumu eserinde şöyle ifade eder: “(...) Yıllardır kocasından ayrı bir hayat sürmesine rağmen, kalbinde ona karşı beslediği sevgi kıvılcımı hiçbir zaman sönmemişti. Aynı zamanda, Naim yıllardır çalışmasına rağmen ailesi karşısında hala utandığından, Naim’in hapse atıldığı haberinin onların kulağına gitmesini de istemiyordu” (Hüseyin, 2009, s. 296). Bununla beraber Azra, Naim ile evlenerek arkadaş çevresinden uzaklaşmak durumunda kalmıştı. Eski statüsünden sevgisi sebebiyle taviz verşi onu zor bir duruma sokmuştu. Fakat eşinin vatani için koşturuyor olması, cesareti ve mücadelecilik ruhundan da etkilenmeye devam etmekteydi. Bu durum eserde şu sözlerle tarafımıza aktarılmıştır: “Bir yanda kendi çevresinde Naim’le yaşadığı hayattan biraz utanç duyan Azra, diğer tarafta kocasının gözünde itibar kazanmak istiyordu” (Hüseyin, 2009, s. 302).

Eser baş kişisinin kardeşi Ali ise evin; ağabeyi ile aralarındaki yaş farkı ve farklı anneden olması sebebiyle Naim’in yaşadığı ve büyüdüğü şartlara sahip olamamış çocuğudur. Köyde doğup büyümesi, eğitim almaması, ağabeyi ile farklı annelerden dünyaya gelmiş olması, iki kardeşin aralarında hep bir çekişme olmasına sebebiyet vermiştir. Cesur, akıllı fakat yanlış arkadaşlar sebebiyle serseri görünümlü bir karakterdir. O, babası ve ağabeyini gözlemlemesi sonucu siyasetle ve ülkenin gidişatıyla pek fazla ilgilenmeyen sadece yediği yemeğe bakan, azıcık aşım ağrısız başım diyerek kimseyle çatışmayan bir gençtir. Ağabeyinin desteği ile sevdiği kızla evlenebilmek için düzgün bir işe girmiş- hapishane gibi gördüğü fabrikada- işe başlamıştır. Ağabeyine hem kızgın hem de içten içe sevgi besleyen bir karakterdir Ali. Eserde Ali karakteri de ağabeyi gibi çiftçi, işçi sınıfının ve alt tabaka insanların problemlerini yansıtmaktadır. Bilhassa göç yolunda ve daha evvel ağabeyinden kaçtığı

dönemdeki şehir hayatının okuyucuya yansıtılması açısından yazar tarafından kurgulanmış önemli bir karakterdir.

8. Fon Karakterler

Yorgun Nesiller romanında çok sayıda fon karakter bulunmamaktadır. Olay örgüsünün ve yazarın mesaj vurgusunun aktarımı için eserde Naim'in babası Niyaz Bey; çifti sınıfının dertlerini ve aynı zamanda sömürü düzenin alt tabakaya nasıl yansıdığını aktarmak için kurgulanmıştır. Naim'in amcası Ayaz Bey; alt sınıftan olup daha sonra kendini eğitim ve maddi açıdan geliştirebilmiş bir karakterdir. Naim'in annesi ve üvey annesi; bunlar köylü sınıfı arasında olan kadınların sorunlarını okuyucuya aktarmak için kurgulanmış karakterlerdir. Azra'nın teyzesi; Azra'ya örnek oluşturan karakterdir. Eserde bir yandan alt sınıftan olmasına karşın sevdiği adamla evlendiği için ona baskı yapmaktadır. Diğer yandan ise kendisi de Azra ile aynı duruma karşılaşmış, ailesi ve statüsünü sevdiği adama tercih etmiş fakat mutsuz olmuştur.

Mahinder Sing, Naim'in köyde tanıştığı Hindu arkadaşı da bir fon karakterdir. Eserdeki rolü çiftçi sınıfının çektiği sıkıntıları ve ağa köylü çatışması esnasında köylü sınıfının temsilini sunmak açısından yazar tarafından kurgulanmıştır. Naim'in savaştan döndükten sonra siyasete girmesine ve bağımsızlık süreci için çalışmalarına yardımcı olan köy öğretmeni özgürlükçü düşüncenin yayılmasının yardımcı bulunan Naim'in köylü halkı bilinçlendiren çabasına katkı sunan karakterdir. Bağımsızlık sürecindeki organizasyon ve köylü halkın statüye başkaldırması için Naim ile çalışmaktadırlar. Naim'in kardeşi ve yengesi, Roşen Ağa ve Azra'nın babası, Ali'nin eşi Ayşe, Naim'e bir müddet âşık olan Şimla isimli genç kız, eserin son bölümlerinde eklenen Enis Rahman ve Ali'nin Lahor'da tanıştığı Banu isimli kadın, Naim'in köyde ve savaşta tanıştığı kişiler birer fon karakterdir. Eserde kurgunun devam edebilmesi ve karakterlerin görevlerini yerine getirmeleri için seçilmişlerdir. Bu karakterler muhakkak yazar tarafından özel olarak oluşturulmuştur. Yazarın toplumcu fikirlerini ve dönemin içinde bulunduğu kaos ortamının etkisi ile halkın yaşadığı problemleri aktarması bakımından bazı karakterler özellikle kurguya dahil edilmiştir. Karakterlerin temsil ettikleri fikirler ve görüşler bulunmakta fakat olay örgüsü daha çok baş karakterler çevresinde dönmektedir.

9. Kart Karakterler

Bir romanda eserdeki çatışmayı vermek için kurgulanan, baş kişi ve norm karakterler arasında var olan bir diğer karakter grubu kart karakterdir (Azap, 2016, s. 852). Eserdeki kart karakterler: Roşen Ağa; Naim ve ailesinin yaşadığı Roşenpur adlı köyün toprak ağasıdır. Sahibi olduğu köyde cömert biri olarak tanınmaktadır. Eserde her ne kadar bölünme ve bağımsızlık sürecinde bölünme taraftarı olarak yeni bir düzen gelmesini desteklediyse de ağalığın vermiş olduğu hakları da kaybetmek istemez. Bu sebeple kuraklık ve kıtlık dönemlerinde dahi toprağını biçtiği köy halkından vergi almak istemiştir. Böylelikle toprak ağası olarak statüsü ve köylü üzerindeki egemenliğinin yitmesinden endişe etmiştir. Fakat zaten kıtlık ve açlıkla mücadele eden halkın daha sonra isyanı ile karşılaşmıştır. Bu durum eserde Abdullah Hüseyin tarafından şu sözlerle aktarılır:

“İkisi Toprak ağasının akrabaları ve biri muşiden⁶ oluşan üç adam muzaralardan⁷, ağanın mahsulden -dediklerine göre çok geç kalmış olan- payını istiyordu.

“Mahsul alamadık, tek bir tohum bile, siz de biliyorsunuz,” diyordu köylüler.

“O zaman başparmağını şuraya bas.” Muşî bir elinde mürekkep hokkası, köylüye bir kâğıt uzattı.

“Ne için?”

“Bir sonraki mahsulden borçlu olduğunu göstermek için.”

“Yağmur yağmadı. Sen de buradaydın bilmiyor musun? Sonra da seller toprağı alıp götürdü. Sana nasıl bir şey borçlu olabilirim?”

⁶ Osmanlı âlimi, müfessir ve edip (Yerinde, 2006, ss. 22-23).

⁷ Muzâra: Sözlükte “toprağı tohum atmak, ekin ekmek” anlamındaki zer’ kökünden türeyen muzâraa kelimesi, fıkıh terimi olarak tohum ekmek ve mahsulü belli oranda paylaşmak üzere arazi sahibiyile emek sahibi arasında yapılan ziraî ortaklık sözleşmesini ifade eder (Kayapınar, 2006, ss. 49-85).

“(…) Haydi, yalancı, parmağın” dedi.

“Şuna bakın,” dedi genç köylü ve parmaklarını, öküzün buruş buruş böğrüne bastırdı.” Dört parmağın dördü de kaburgaların içine giriyor, bakın. Ya bu,” darken de gömleğinin önünü kaldırarak içe çökmüş karnını ve büsbütün ortada olan kaburgalarını gösterdi.

At üstündeki adamlardan biri yere atlayarak genç adamın parmaklarının eklem yerlerine sopayla vurdu. “Başparmağın,” diye emretti (…)” (Hüseyin, 2009, s. 270).

Bir diğer kart karakter Azra'nın teyzesidir. Teyze karakteri Naim ve Azra'nın evliliklerini uygun görmez ve engellemeye çalışır. Bunun sebebi kendisinin de bir zamanlar yeğeni Azra gibi düşük sınıftan birine duyduğu aşktır. Fakat kendisi bu aşka, bulunduğu konumunu ve statüsü kaybetmemek için sırtını dönmüştür. Azra'nın Naim ile mutlu olamayacağını düşünmesi sebebiyle ve kendisinin de yıllarca asıl sevdiğine duyduğu vuslatsız aşkın acısı ile bir çeşit kıskançlık içerisinde Azra ile Naim'in kavuşmasını engellemeye çalışır. Nitekim evlilikleri sonrasında da Naim'in Azra'ya olan uzak davranış ve tutumları ve inişli çıkışlı evlilikleri boyunca Azra'ya haklı çıktığının gösterir bir tavırla onların aşklarının karşısında duran bir engel olmuştur. Naim'in cephede tanıştığı Peştun asker, Naim karakterinin savaşa katılmaya zorlanan Hintliler için ne kadar yersiz ve can alıcı olduğunu, insanlığı ve sömürü düzenin toplumsal yaralarını anlama konusundaki çatışmasının idrakini sağlayan karakterdir.

10. İzleksel Kurgu:

Yorgun Nesiller romanında izleksel kurgu aşk, zengin- fakir çatışması, ekonomik buhran, savaş, köylü sınıf, işçi sınıfı, sömürü düzeni, bağımsızlık gibi temaları içerir. Eser içerisindeki çatışmayı sağlayan Kora şeması aşağıdaki gibidir:

	Ülkü değer (Tematik Güç)	Karşı değer (Karşı Güç)
Kişiler Düzeyinde	Naim, Azra, Ayaz Bey, Niyaz Bey, Mahinder Sing, Köy Öğretmeni, Ali.	Roşen Ağa, Teyze, Sömürgeci İngilizler, Peştun Asker.
Kavramlar Düzeyinde	Zengin-Fakir çatışması, Eğitim, Köy- Şehir çatışması, Mücadele, Savaş, Özgürlük, Eşitlik.	Sosyal Adaletsizlik, Korku, Güç, Cehalet, Sınıf Farklı, Sömürü, İşçi sorunları.
Simgeler Düzeyinde	Buğday Tarlası, Toprak, Ekin, Annesinin Ekmeği, Roşenpur, Yarım Kol (Naim'in cephede Kaybettiği Kolu),	Roşen Ağanın köşkü, Miting Alanı, Cephe, Azra, Kuralık ve kıtlık.

Yorgun Nesiller romanının izleği, Naim'in amcası Ayaz Bey'in yanında sınıfına göre iyi bir eğitim alması ve köylerinin ağası olan Roşen Ağa'nın torunu ile evlenmesi ile gelişen bir süreçtir. Bu süreçte Naim, savaşa gidecek ve sol kolunu kaybedecektir. Ülkesine döndüğünde ise sınıfsal farklar sebebiyle Azra ile olan evliliğinde sorunlar yaşayacak, siyasete karışacak ve ülkesinin sömürü düzeninden kurtulması için çabalayacaktır. Eserde “Sömürgeci ile sömürgeleştirilen arasındaki ilişkinin karmaşıklıklarını anlatan ve Hindistan'ın bağımsızlığı ve bölünmesine ilişkin ayrıntıları ile doludur” (Qayyum vd., 2022., s. 7741). Böylelikle yazar, bölgenin dönem siyasetine ve sosyal sorunlarına okuyucuyu tanık etmiş olmaktadır. Kardeşi Ali aracılığı ile fabrikadaki işçi sınıfını ve köy öğretmeni ile köylü sınıfını bilinçlendirerek bağımsızlık ve özgürlük için çalışmalar yapacaktır. Fakat bağımsızlık kazanıldıktan sonra Pakistan'a göç yolunda hayatını feci şekilde kaybedecektir. Naim eserde orta sınıflı, çoğu köylüye göre varlıklı bir kesimi temsil eder. Bununla beraber yazar, ağa- köylü çatışmasının alt sınıfa ve köylü halka nelere mal olduğunu Naim ile okuyucunun görmesini sağlar.

Sonuç

Abdullah Hüseyin, 1963 yılında yayınladığı *Yorgun Nesiller* romanında, 1947 tarihinde Hindistan'ın, Pakistan ve Hindistan Devletleri olarak tarihsel süreçte ikiye ayrılması hadisesini olayları bizzat yaşamış biri olarak okuyucuya sunmak istemiştir. Hüseyin, toplumcu görüşe sahip bir yazardır demek yanlış olmaz. Yazar, bu durumu incelemiş olduğumuz yorgun nesiller romanında göstermektedir. Eser, I. Dünya Savaşı ve sonrasında patlak veren II. Dünya Savaşı döneminde, Hindistan Alt Kıtası'ndaki savaş sonucunda bin yıllık bir İngiliz sömürsü ile yiten ve ellerinden yaşama hakları alınmış bir halkı tasvir eder. Vakıa zamanında bölge halkının yaşamış olduğu tüm sorunlar eserde aktarılmıştır. Savaşın insanlara dayattığı ekonomik çöküntü, kıtlık, ahlaki yozlaşma, sınıfsal fark, işçi sınıfının sorunları, sanayileşme ile insanların birbirinden kopma süreçleri ve azalması umut edilen sınıf farkının olduğundan da fazla artmasını konu edilir. Bununla beraber yazar eserinde, bu birlik içerisinde olan Hint halkının sömürü düzeninden kurtularak bağımsızlık arayışında seslerinin duyulmasını arzuladıkları özgürlük nidalarını, romanında bizlere aktarmayı başarabilmiştir.

Çalışmamız, yazarın romanında hedeflediği ve okuyucuya vermek istediği mesaj, izleksel kurgu ile ülkesinde dönemin sosyal sorunlarına ışık tutmak, toplumunda pek az rastlanan güçlü kadınların sayısını arttırmak adına örnek olabilecek kadın karakterleri vurgulama konularında bilgilendirici niteliktedir. Eserde aynı zamanda Hint Alt kıtasının İngiliz sömürsü ve sonrasında halkın bağımsızlık kazanma sürecinde yaşadığı zorlukların anlaşılması sağlanmaktadır. Naim karakterinin olgunlaşma süreci aslında bir bakımdan Hindistan'ın da bağımsızlık sürecinin bir parçasıdır. Naim orta sınıf bir genç olmasına karşın amcası Ayaz Bey sayesinde sınıfına nazaran iyi bir eğitim almış bir genç olarak Kendinden sınıfça yüksek bir kadına âşık olur. Evlilikleri öncesi Naim'in İngilizler ile savaşa katılması Naim'in dünyaya bakış açısını değiştirmektedir. Bu çalışma, Naim'in kardeşini elinde bir meslek olması için soktuğu fabrikada eğitimsiz ve işçi sınıfının bağımsızlık sürecinde ve kendi haklarını tanımları konusunda bilgilendirilmesi gerekliliğini görmemize katkı sağlamaktadır.

Eser sosyal sınıf farkların ortadan tamamen kalkmadığının sadece şekil değiştirerek hayatımıza tekrar girdiğinin vurgulanması, sömürü düzeninin sona erdirilmesi, kapitalizm ile topluma yerleşen insan sömürsünün alt sınıf üzerindeki tahrip edici gücünü vurgulamaktadır. Eserde köylü sınıfın yüzyıllardır üst sınıf tarafından acımasızca çalıştırılması konusu işlenir. Naim karakterinin eser boyunca ülkesi için canını dişine katarak bir dava ve ideoloji uğruna hayatını kaybedişi de ayrı bir trajedidir. Baş karakterin bu şekilde ölümü aslında bağımsızlık ve göç sürecinde bölge halkının birçoğunun başına gelen son olmuştur. Yazar baş karakterin bu acı sonunu okuyucuya da tattırarak kurguyu daha fazla güçlendirmiştir.

Author Contributions: Kuyumcu, H.: Literature Search

Deveci, E. Y.: Analysis, Translate

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Yazar Katkıları: Kuyumcu, H.: Literatür Tarama

Deveci, E.Y.: Analiz, Çeviri

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Kaynaklar

Aka, N. (2015). Kemal Tahir'in "Yorgun Savaşçı" Romanında Yapı ve İzlek. *Dergi Karadeniz*, 1 (27).

Anwar, S., Khan, W., & Ullah, S. (2023). Impact of Khilafat Movement on the politics of British India (1920-1940): A descriptive and exploratory analysis. *Journal of Humanities, Social and Management Sciences (JHSMS)*, 4(1) (January-June), 118-130.

Azap, S. (2016). Tölgön Kasımbekov'un Cetilgen Kurak (Olgun Nesil) Romanında Yapı ve İzlek: Sovyet Tipi İnsan Yaratma Süreci. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(2), 864-839.

Çetin, N. (2019). *Roman Çözümleme Yöntemi* (16. bs). Akçağ Yayınları.

Erzen, F. (2016). Fahri Erdinç'in "Ali'nin Biri" Romanında Yapı ve İzlek. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 2(2), 39-66.

- Eşref, A. B., & Soydan, C. (2022). *Urduca-Türkçe Türkçe-Urduca Sözlük* (ikinci Baskı, s. 742). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hüseyin, A. (2009). *Yorgun Nesiller* (Zehra Savan, Çev.). Everest Yayınları.
- Iqbal, Muzaffar. (1993). *Abdullah Hussain The Chronicler of Sad Generations*. Leo Books.
- Kanter, M. F. (2009). Structure And Theme in the Novel "Yaprak Dökümü". *Journal of Turkish Studies*, 8(4), 1588-1620.
- Kayapınar, H. (2006). Müzâraa. *İçinde TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/muzaraa>
- Khan, Y., Shafiq, A., Rashid, A., & Farooq, M. (2022). An Entrapped Woman of Postcoloniality: Journeying Through Displacement to Individuality in Shamsi's Burnt Shadows. *VFAST Transactions on Education and Social Sciences*, 10, 278-283.
- Kişmir, A. (2016). *Pakistan'ın Kuruluşundan Sonra Sosyal Sorunların Abdullah Hüseyin'in Romanlarına Yansımaları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Kişmir, A. (2016). "Abdullah Hüseyin'in Romanlarında Kadın Teması". *Şarkiyat Mecmuası*, 29, 109-119.
- Kiyani, T. (2019). Representation of Sanjha (United) Punjab in Abdullah Hussein's The Weary Generations: A Syncretic Analysis. *Pakistan Social Sciences Review*, 3(1). 38-53.
- Özcan, A. (2007). "Nevvab", *İslam Ansiklopedisi*, c.33, s. 67-68.
- Özcan, A. B. (2012). *Doğu Kültüründe Anlatı Geleneği Urdu Nesri* (2. bs). Hdy Yayınları.
- Reis, K. (1980). *Telaş u Tevazun*. Ekeyşinil Book House.
- Qayyum, M., A., Dr. M., & Aftab, Dr. R. (2022). A Study of Ideological Implications of Omissions in Selftranslation from Urdu to English. *Webology*, 19(2), 7731-7744.
- Rashid, M. (2017). "Bölünme Sonrası Hint ve Pakistan Romanında Göçmen Karakter," *Doğu Göç Edebiyatı*, İstanbul: Demavend Yayınları, s. 147-152.
- Stevick, P. (1998). *Roman Teorisi* (S. Kantarcıoğlu, Çev.). Gazi Üniversitesi.
- Tekin, M. (1989). *Roman Sanatı ve Romanın Unsurları*. Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- Yerinde, A. (2006). Münşî. *İçinde TDV İslâm Ansiklopedisi*, c.32, s. 22-23.